

Wspólna deklaracja
z okazji III Polsko–Słowackich Konsultacji Międzyrządowych
(Stara Lubowla, Drużbaki Wyżne, 22.04.2022)

I. Wstęp

Dobrosąsiedzkie współdziałanie jest jednym z podstawowych warunków pomyślnej polityki europejskiej i zagranicznej. Dialog i zrozumienie są ważnymi narzędziami dalszego wszechstronnego rozwoju.

Ta motywacja stała u początków tradycji współpracy między przedstawicielami rządu Rzeczypospolitej Polskiej i rządu Republiki Słowackiej. Dzisiejsze spotkania w Starej Lubowli i Drużbakach Wyżnych są istotnym wkładem do jej dalszego rozwoju. Określają one priorytetowe kwestie będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w nadchodzących latach, które następnie można przełożyć na konkretne i wzajemnie korzystne inicjatywy.

Obecne wyzwania stojące przed nami w zmieniającym się i coraz bardziej nieprzewidywalnym świecie wymagają naszego większego zaangażowania. Podkreślają znaczenie współdziałania, solidarności i spójności. Pokazują prawdziwą wartość partnerstw i sojuszy.

Rosyjska agresja na Ukrainę jest najpoważniejszym zagrożeniem dla obszaru euroatlantyckiego od dziesięcioleci. W tych chwilach jedność europejska i koordynacja transatlantycka mają kluczowe znaczenie dla zachowania bezpieczeństwa europejskiego i euroatlantyckiego i stanowią mocną podstawę naszej współpracy.

II. Wymiar dwustronny

Potwierdzamy nasze zainteresowanie utrzymaniem i dalszym pogłębianiem dynamicznego dialogu politycznego, eksperckiego i technicznego na wszystkich poziomach. Celem jest skupienie się na konkretnych i praktycznych rozwiązaniach opartych na europejskich standardach, które przyniosą korzyści obu krajom, a zwłaszcza ich mieszkańcom. W świetle obecnych wyzwań będziemy kontynuować dwustronną współpracę polityczną w zakresie bezpieczeństwa. Na znaczeniu zyskuje także nasza współpraca w dziedzinie obronności. Z zadowoleniem przyjmujemy wspólne działania sił zbrojnych w zakresie lotnictwa wojskowego i ochrony przestrzeni powietrznej, wszechstronnego rozwoju zdolności, szkolenia i edukacji wojskowej oraz cyberobrony. Szczególną korzyścią jest polsko-słowackie przywództwo w Centrum Doskonalenia NATO ds. Kontrwywiadu.

Będziemy aktywnie zwracać uwagę na dalszy rozwój interakcji biznesowych i inwestycyjnych. Mimo długofalowego trendu wzrostowego jego potencjał jest daleki od wyczerpania. Chcemy lepiej wykorzystywać możliwości, które wzmocnią konkurencyjność, ale także zrównoważenie naszych gospodarek. Pragniemy wykorzystywać bodźce w takich obszarach jak technologie informacyjne i komunikacyjne, cyfryzacja, zmiany klimatu, badania przemysłowe i innowacje oraz inteligentne technologie.

Jesteśmy również świadomi znaczenia rozwoju połączeń poprzez wysokiej jakości i bezpieczną infrastrukturę drogową i kolejową (korytarze: Bałtyk–Adriatyk oraz Bałtyk–Morze Czarne–Morze Egejskie integrujący szlaki: Via Carpatia, Rail Carpatia). Stanowi ona nie tylko element mobilności, ale także stymuluje wzrost gospodarczy, w tym rozwój turystyki, małych i średnich przedsiębiorstw, nauki i badań, parków technologicznych i przemysłowych. Nasze kraje będą zatem kontynuować budowę i modernizację

infrastruktury korytarza Bałtyk–Adriatyk oraz wspierać integrację nowego korytarza Bałtyk–Morze Czarne–Morze Egejskie z siecią TEN-T, promować wspólne inicjatywy w zakresie zrównoważonego transportu, aktywnie wspierać budowę linii dużych prędkości V4, działać na rzecz zawarcia umowy o transgranicznym transporcie kolejowym oraz aktywnie wspierać rozwój połączeń kolejowych, zarówno pasażerskich jak i towarowych.

Historia sukcesu naszych relacji znajduje odzwierciedlenie we współpracy transgranicznej, która przynosi wymierne korzyści i służy codziennym potrzebom ludzi na poziomie lokalnym. Wierzymy, że projekt programu współpracy transgranicznej Polska–Słowacja na lata 2021–2027 z planowanym całkowitym budżetem ponad 161 mln euro, który został niedawno przedłożony Komisji Europejskiej, będzie stanowić zachętę do skutecznych i wspólnych rozwiązań głównych zidentyfikowanych wyzwań. W związku z tym będziemy wspierać dalszy rozwój kontaktów między mieszkańcami i instytucjami polsko-słowackiego pogranicza.

Chcemy aktywnie poszukiwać i wykorzystywać nowe możliwości, jakie daje turystyka. Jest to nie tylko ważny sektor naszych gospodarek, ale także motywacja do koordynacji wysiłków na rzecz ochrony wspólnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowo-historycznego.

Wzmocnienie relacji polsko-słowackich nie jest możliwe bez dalszego wzmocnienia ich wymiaru interpersonalnego, zbliżenia i wzajemnego zrozumienia między obywatelami naszych krajów. Dalszy rozwój kontaktów kulturalnych, akademickich czy młodzieżowych (w tym możliwość uczenia się/nauki języka sąsiedniego kraju) zasługuje na wsparcie, przy czym nie należy zaniedbywać potrzeb oraz ochrony interesów mniejszości narodowych.

Kluczem do osiągnięcia tych celów jest niewątpliwie współpraca międzyinstytucjonalna i międzyresortowa, która zapewnia kanały bezpośredniej komunikacji oraz wzajemnej wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk.

W tym kontekście chcemy również zwrócić szczególną uwagę na politykę społeczną i rodzinną, ochronę przyrody, bioróżnorodności i krajobrazu (w tym zarządzanie parkami narodowymi i obciążenie środowiska), bezpieczeństwo i jakość żywności, a także kwestie finansów publicznych i zarządzanie gospodarką.

III. Wymiar europejski, euroatlantycki i bezpieczeństwa

Zdecydowanie potępiamy zbrodniczą, nielegalną, niesprowokowaną oraz niedającą się usprawiedliwić inwazję Rosji na naszego wspólnego sąsiada, Ukrainę. Wzywamy Federację Rosyjską do natychmiastowego zakończenia wojny w Ukrainie i bezwarunkowego wycofania wszystkich sił z terytorium Ukrainy, a Białoruś do natychmiastowego zaprzestania popierania i wspomagania rosyjskiej inwazji. Będziemy aktywnie wspierać śledztwo w sprawie zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych popełnionych przez siły rosyjskie na ludności cywilnej Ukrainy i będziemy domagać się pociągnięcia do odpowiedzialności sprawców: zarówno bezpośrednich wykonawców, jak i decydentów politycznych.

Wyrażamy nasze pełne i niezachwiane poparcie dla niepodległości, suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową. Polska i Słowacja są gotowe nadal mobilizować i udzielać Ukrainie, wraz z sojusznikami z NATO i partnerami z UE, wszechstronnej pomocy niezbędnej do obrony Ukrainy i jej mieszkańców przed inwazją Rosji, w tym przez działania mające na celu wzmocnienie ukraińskiego potencjału obronnego. Będziemy razem zabiegać o

przyjmowanie wspólnie z całą UE kolejnych dotkliwych sankcji w celu odcięcia źródeł finansowania dla rosyjskiej maszyny wojennej. Wzywamy całą społeczność międzynarodową do połączenia sił i pomocy w zakończeniu barbarzyńskiej rosyjskiej inwazji. Ukraina codziennie udowadnia, że należy do demokratycznego i wolnego świata ceniącego ludzkie życie oraz wartości demokratyczne. Będziemy wspólnie dążyć, aby, niezwłocznie po przedstawieniu oceny Komisji Europejskiej, przyznać Ukrainie status kraju kandydującego, który umożliwi jej, po spełnieniu wszystkich warunków, dołączenie do naszej europejskiej rodziny. Przyszłością Ukrainy jest Unia Europejska.

Atak Rosji na Ukrainę zagraża podstawom światowego ładu opartego na prawie międzynarodowym oraz europejskiej architekturze bezpieczeństwa. Jako członkowie UE i NATO będziemy wspólnie wzmacniać transatlantycką jedność.

Oczekujemy, że czerwcowy szczyt NATO w Madrycie, przyjmując nową Koncepcję Strategiczną, potwierdzi zbiorową obronę sojuszników jako wiodące zadanie Sojuszu i doprowadzi do stałego wzmocnienia obecności sił NATO na Wschodniej Flance, od Bałtyku po Morze Czarne. Dzięki wspólnym wysiłkom wzmocnimy odporność naszych krajów i społeczeństw na ataki hybrydowe, cybernetyczne i informacyjne, a także będziemy im przeciwdziałać, rozwijając nasze zdolności do udzielenia odpowiedzi agresorom. Będziemy także współdziałać na rzecz implementacji Kompasów Strategicznych UE, tak aby wzmocnić możliwości UE i naszą zdolność do działania, zwłaszcza przez zwiększone wydatki na obronność i działania na rzecz poprawy mobilności wojskowej. Ważnym elementem pozostanie wymiar regionalny naszej współpracy w zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym w oparciu o aktywność Bukareszteńskiej Dziewiątki.

Obecnie mierzymy się z konsekwencjami rosyjskiej inwazji na Ukrainę, która spowodowała napływ uchodźców do Polski i Słowacji oraz innych państw europejskich na niespotykaną dotąd skalę. Będziemy dokładać wszelkich starań, aby w duchu nieustającej solidarności zapewniać skuteczną i szybką pomoc oraz schronienie dla uchodźców wojennych z Ukrainy. W tym kontekście będziemy wspólnie zabiegać, aby Komisja Europejska przedstawiła dalsze projekty legislacyjne w celu zapewnienia łatwego w obsłudze i elastycznego instrumentu finansowania, pokrywającego przynajmniej część wydatków państw członkowskich UE wykorzystywanych do świadczenia m.in. zakwaterowania, pomocy społecznej, dostępu do edukacji i opieki zdrowotnej.

Rosyjski atak na Ukrainę zagraża bezpieczeństwu żywnościowemu i stabilności łańcuchów dostaw nie tylko Unii Europejskiej, ale także Ukrainy i innych państw oraz zwiększa nacisk na wzrost cen na globalnym rynku. Ukraina potrzebuje bezpośredniego wsparcia żywnościowego oraz pomocy w zakresie utrzymania ciągłości produkcji rolnej w kolejnych latach. Z tego względu zaoferowaliśmy Ukrainie możliwość skorzystania z alternatywnych dróg eksportu dla produktów rolnych przez nasze terytoria.

Będziemy wspólnie pracować nad przeglądem i dostosowaniem strategii energetycznej UE. Warunkiem zmniejszenia uzależnienia energetycznego od dostaw gazu ziemnego i ropy naftowej oraz wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego Europy jest dywersyfikacja źródeł surowców energetycznych oraz szlaków tranzytowych. Ukończenie i eksploatacja połączenia międzysystemowego Velkie Kapuśany–Strachocina jest zgodne z celem dokończenia i usprawnienia naszych połączeń gazowych, określonym przez Radę Europejską w jej konkluzjach z 24 i 25 marca 2022 r., a zatem stanowi ważny krok dla UE jako całości. Osiągnięcie tego historycznego

kamienia milowego umożliwi dostęp do dostaw gazu z północy, w tym zasobów LNG, a także alternatywnych źródeł gazu z południa, wzmacniając tym samym bezpieczeństwo dostaw w obu krajach.

Będziemy współpracować w porozumieniu z innymi państwami członkowskimi UE, aby zwiększyć dywersyfikację i bezpieczeństwo energetyczne, z naciskiem na zachowanie jedności i solidarności europejskiej oraz stworzenie wspólnego unijnego mechanizmu zakupu gazu, LNG i wodoru.

Dalszy wzrost cen nośników energii i kosztów produkcji w następstwie rosyjskiej agresji na Ukrainę i spadek rentowności produkcji uzasadniają potrzebę wsparcia unijnych producentów rolnych w zakresie nawozów i pasz. Będziemy podejmować we współpracy z innymi państwami członkowskimi UE działania, które zagwarantują samowystarczalność UE w zakresie produkcji nawozów i roślin białkowych.

W naszym wspólnym interesie leży również kontynuacja przechodzenia na gospodarkę neutralną dla klimatu, zgodnie z zobowiązaniami uzgodnionymi na szczycie UE, przy jednoczesnym zachowaniu sprawiedliwości społecznej i z uwzględnieniem warunków początkowych i obszarów wrażliwych w każdym państwie członkowskim oraz ich miksu energetycznego. Jednocześnie należy mieć na uwadze, by przechodzenie na gospodarkę neutralną dla klimatu nie doprowadziło do powstania zależności od pojedynczych dostawców surowców i technologii niezbędnych dla zielonej transformacji.

Do naszych długoterminowych priorytetów polityki zagranicznej należy polityka sąsiedztwa UE. Opowiadamy się za dynamicznym i sprawiedliwym procesem akcesyjnym dla krajów Bałkanów Zachodnich, którego zakończeniem jest pełne członkostwo w UE. Obecne wydarzenia potwierdzają strategiczne znaczenie polityki Partnerstwa Wschodniego, którego celem jest promowanie stabilności, dobrobytu i reform. Popieramy państwa stowarzyszone: Ukrainę, Republikę Mołdawii i Gruzję w ich staraniach o członkostwo w UE.

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów
Rzeczypospolitej Polskiej

Eduard Heger

Przewodniczący Rządu
Republiki Słowackiej